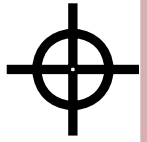

4

**STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ
FUNKCIONALITY BEZPEČNOSTNÍHO A
OBRANNÉHO SYSTÉMU**

CÍL

- seznámit se problematikou strategického plánování
- seznámit se pojmem strategický dokument
- vysvětlit pojem koncepce a její využití v řízení státních institucí

OSNOVA:

- Systém (bezpečnostní/obranný)
- Strategické chování/prostředí/řízení
- Strategický dokument

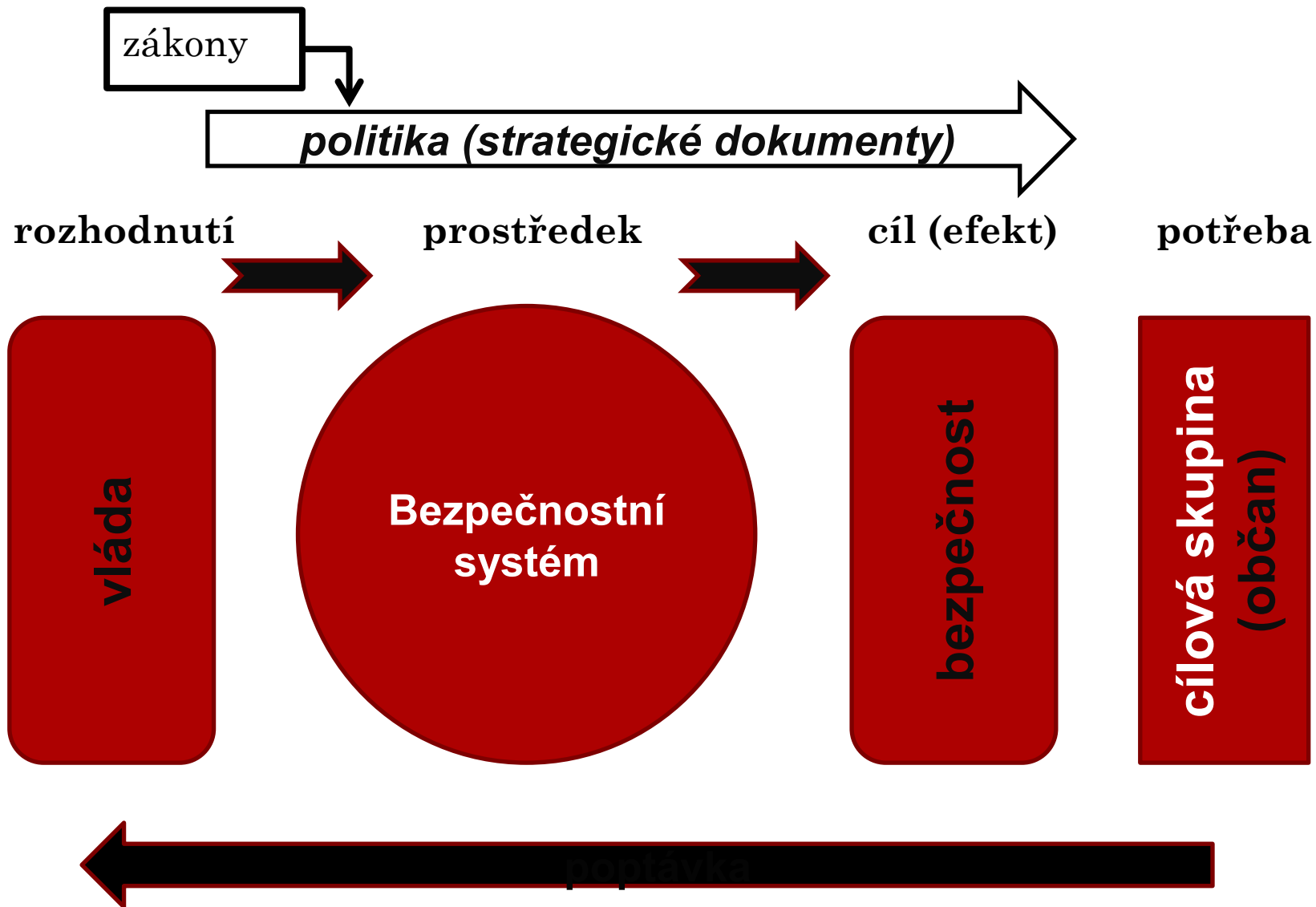

Klíčová slova: *systém, o/branný systém, prognóza, analýza, politika, vize, koncepce, strategie, plán, program, rozpočet, náklady, přínosy.*

DOPORUČENÁ LITERATURA

- DoD Dictionary of Military Terms
(http://www.dtic.mil/doctrine/dod_dictionary/)
- PERNICA Bohuslav. České dilema: Nutnost integrace národního bezpečnostního systému na základě transformace operačních schopností profesionálních národních bezpečnostních institucí. *Vojenské rozhledy*, 2009, roč. 18, č. 4, s. 50-60. ISSN 1210-3292.
- PERNICA Bohuslav, BALVÍN Pavel. Realizace české obranné/vojenské politiky: malá stabilita vládnutí a nevhodný manažerský koncept. *Vojenské rozhledy*, 2010, roč. 19, č. 1, s. 101-113. ISSN 1210-3292.
- Usnesení vlády ČR č. 10 z 3. 1. 2001 *K metodice střednědobých koncepcí*
(http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/8C5D4F378A95123FC12571B60070C17C)

POPTÁVKA PO VEŘEJNÉM STATKU A JEJÍ USPOKOJENÍ

SYSTÉM

- uspořádaná množina prvků a vazeb mezi nimi.
- „celek sestávající se z částí (složek, prvků, komponent, elementů), mezi nimiž existující vazby (vztahy, souvislosti, relace)“; (Jelínek et al, (1975: 475))
- „uspořádaný soubor prvků, vzájemně spojených vztahy mezi jejich vlastnostmi, takže tvoří celek, mající společný funkční účel. ...Systém je charakterizován svou strukturou a chováním, přičemž vztah struktury a chování bývá ve většině případů těsný. Struktura je dána uspořádáním prvků a jejich vzájemných vazeb (je tedy orientována dovnitř systému). Chování je způsob reakce systému na podněty a projevuje se na výstupech systému (vyjadřuje tedy charakteristické vlastnosti systému jako celku v jeho vztahu k okolí).“ (Nosek et al (1976: 202))
- soustava: komplexní (složité) systém složený z pod/subsystémů

SYSTÉM

- **otevřený:** „*Systém, na který působí vlivy okolí v plném rozsahu, a který svými reakcemi působí zpětně na okolí.*“
- **adaptivní:** Systém, který je schopen měnit svoje chování a být cílevědomě schopen své transformace, tj. vývoje a rozvoje. alespoň některé jeho části jsou schopné učit se: „*...měnit svoji strukturu, uspořádání nebo vlastnosti na základě opakovaných podnětů, aby se dosáhlo účelnějšího chování.*“
- **samoorganizující se:** „*Systém má schopnost nalézat ve své funkci nejlepší způsob řešení nových úkolů a měnit svoji strukturu a chování jako odezvu na působení okolí a stanovený cíl.*“
- **ekonomický:** „*Otevřený dynamický hmotný systém s cílovým chováním, jehož cílem je dosažení žádoucího vztahu mezi náklady a výnosy při respektování množiny vedlejších cílů.*“

SYSTÉM

- **multistabilní:** *„Složitý systém, který je složen z ultrastabilních podsystémů vzájemně závislých pouze v určitých časových úsecích. Změnám podmínek se nepřizpůsobuje vždy celý systém, ale pouze některé jeho ultrastabilní podsystému, čímž má možnost k řešení jiných vlivů a poruch zapojovat zbylé podsystémy.“*
- **ultrastabilní:** *„Systémy, který se skokovou změnou svých vlastností přizpůsobují změněným vnějším a vnitřním podmínkám.“*
- **sumativní:** Systémem, jehož vlastnosti jsou určeny součtem vlastností jeho podsystémů.
- **celistvý:** *„Systém, jehož chování je závislé na vlastnostech každého jeho prvku a přitom jako celek disponuje takovými vlastnostmi, které žádný z prvků nemá.“*

(BEZPEČNOSTNÍ) SYSTÉM STÁTU (ČESKÉ REPUBLIKY)

zdroje	struktura	chování (efekt)
personál (práce), majetek (kapitál), (půda), peníze, informace limity (optimalizace)	složitost (komplexnost), členitost	otevřenost, adaptabilita, stabilita, (samo)organizovanost, celistvost (sumativnost)

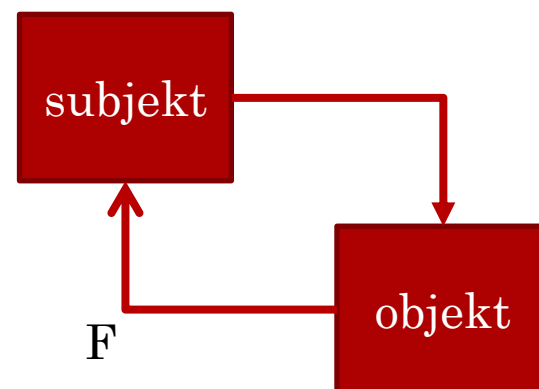
Bezpečnostní systém státu je celistvý komplexní, ekonomický, otevřený, adaptabilní, multistabilní a samoorganizující se systém, jehož účelem je zajištění svrchovanosti a územní celistvosti České republiky, ochrana jejích demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot nacházejících se na území států, nebo mající vztah s Českou republikou.

STRATEGICKÉ CHOVÁNÍ A STRATEGICKÝ DOKUMENT

- **Deterministické chování (pst - 1)**
  - **Stochastické chování (známa pst)**
  - **Strategické chování (není známa pst)**
- Pst lze určit jen na základě shodnosti/podobnosti jevu a dostatečném počtu jeho opakování.
  - Nelze-li určit pst pro chování řízeného procesu nejedná se o management, ale o **umění** (vojenské umění) tím je i strategické řízení.

STRATEGICKÉ ŘÍZENÍ

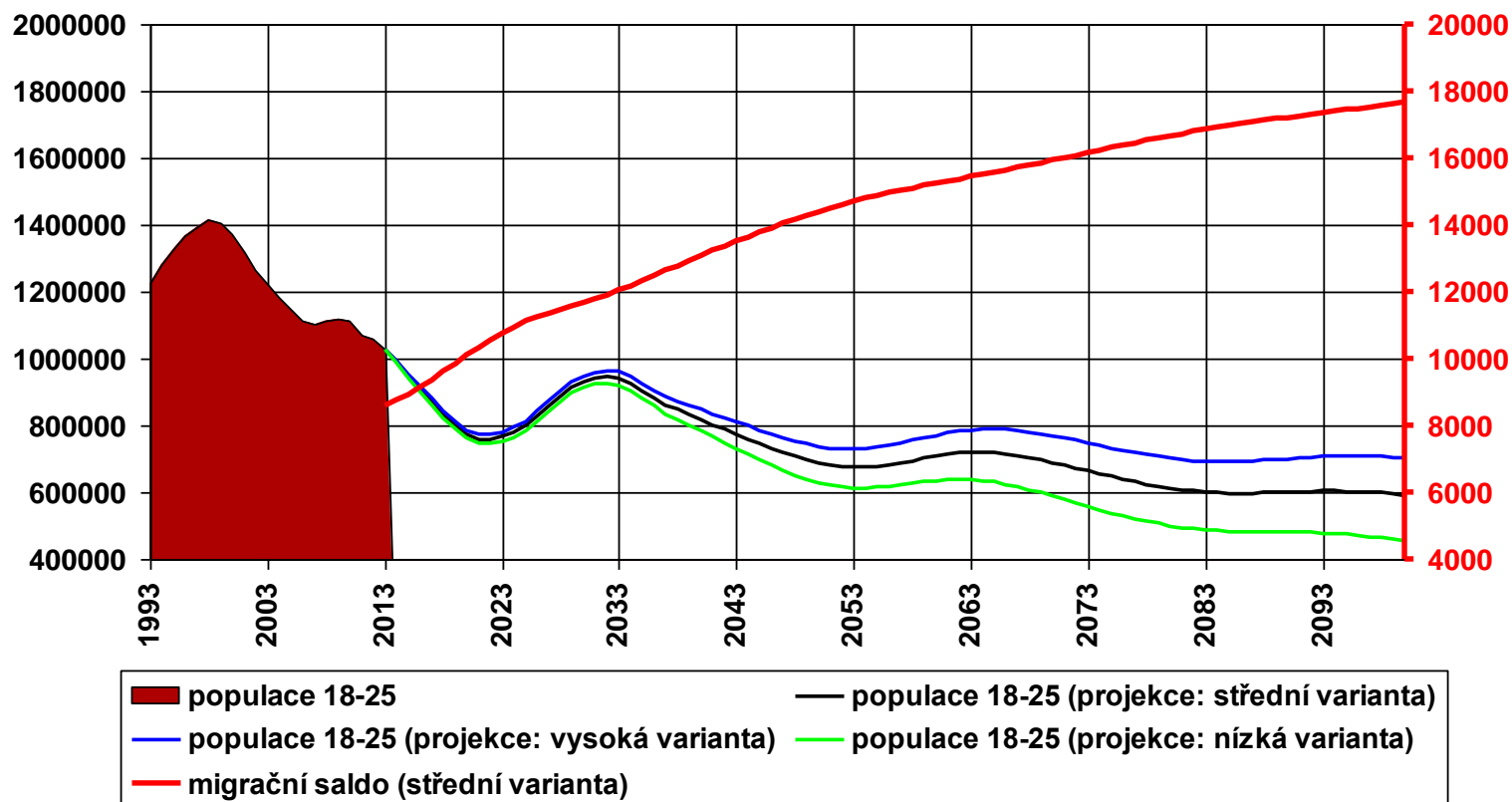
- Systém řízení je systém složený ze dvou prvků, z nichž jeden plní funkci **řídícího subjektu** a druhý funkci **řízeného objektu**. Mezi řídícím subjektem a řídícím objektem je **řídící vazba**, prostřednictvím které se určuje cílové chování řízeného subjektu, a **zpětná vazba** určená k získávání informací o chování řízeného objektu. V systému řízení probíhá **proces řízení** (s ne/pravidelným **cyklem**)

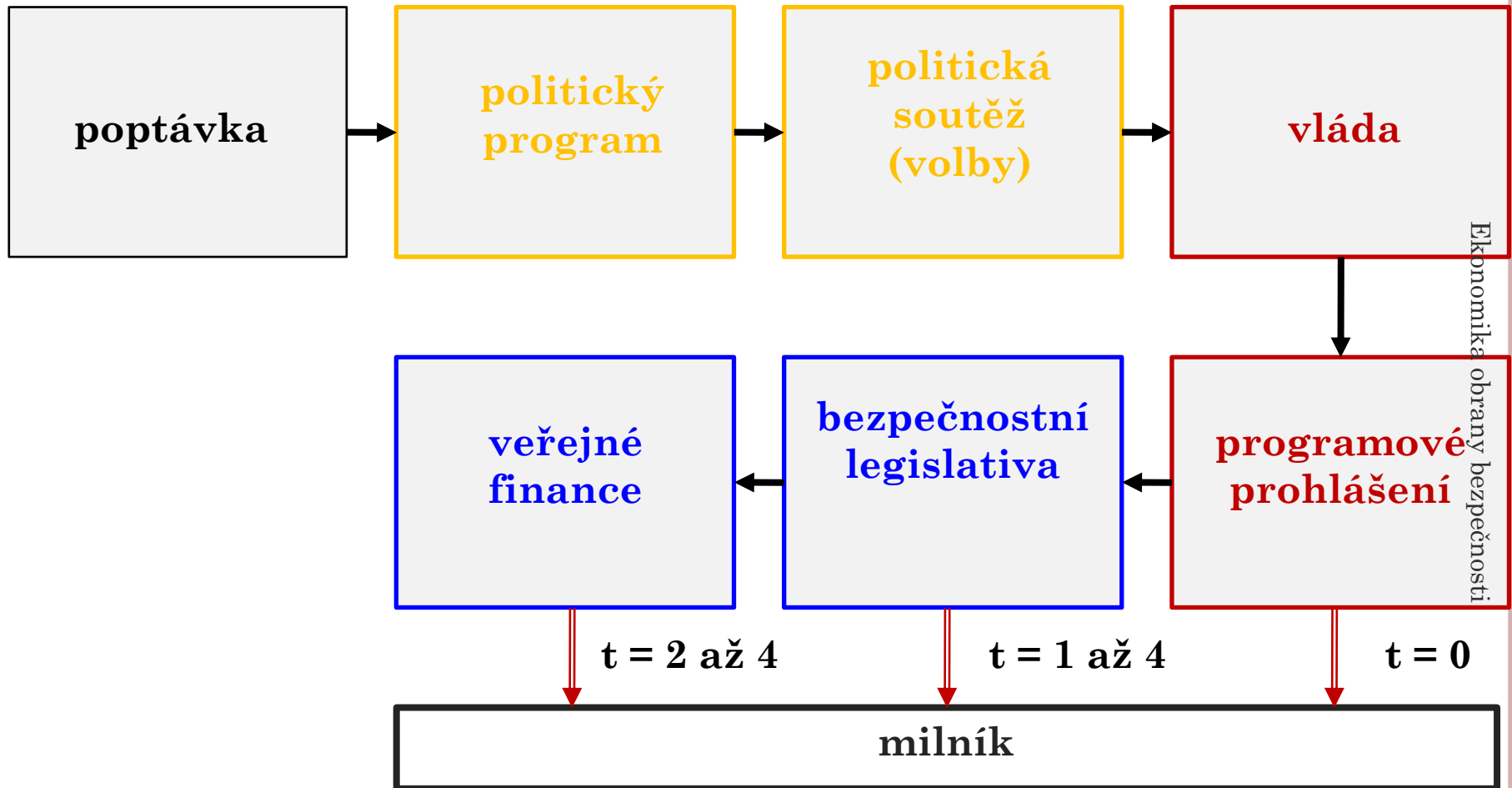
STRATEGICKÝ DOKUMENT

- Přijímané usnesením vlády
- Podnětem je změna v prostředí (událost, trend).
- Podnětem by neměla být politická změna

DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ ČR PO ROCE 1993 A JEHO PROJEKCE

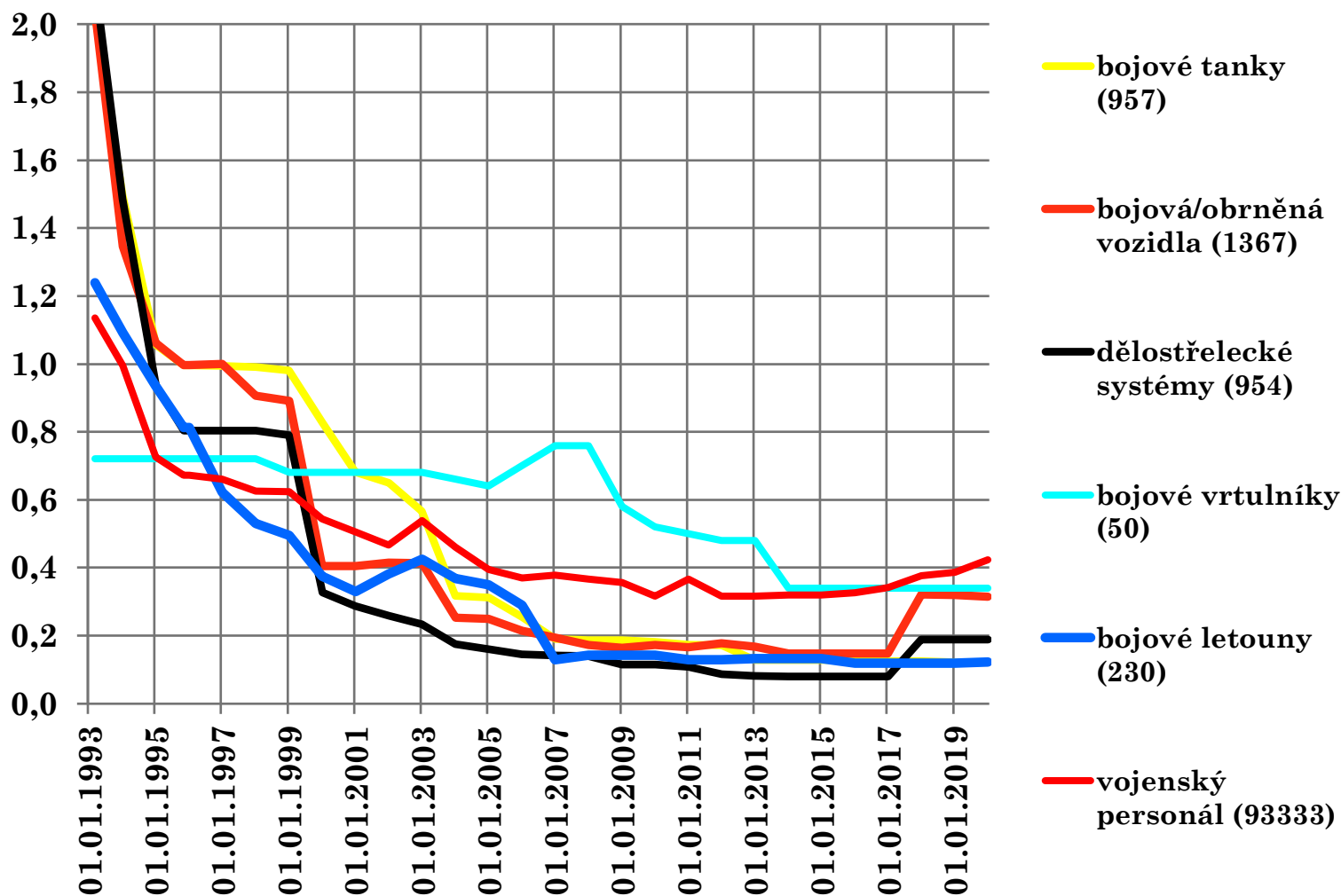
STRATEGICKÉ ROZHODOVÁNÍ

REFORMA OZBROJENÝCH SIL ČR

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
Analýza pož. schopností, cílové struktury a složení OS ČR		1. krok reformy ozbrojených sil <i>Koncepce výstavby profesionální Armády České republiky (přepracovaná na změněný zdrojový rámec)</i>				2. krok reformy ozbrojených sil <i>Transformace resortu Ministerstva obrany České republiky</i>					
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
Bílá kniha o obraně				<i>Koncepce výstavby Armády České republiky do roku 2020 s výhledem do roku 2030</i>							
2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	
<i>Koncepce výstavby Armády České republiky do roku 2025 s výhledem do roku 2035</i>											

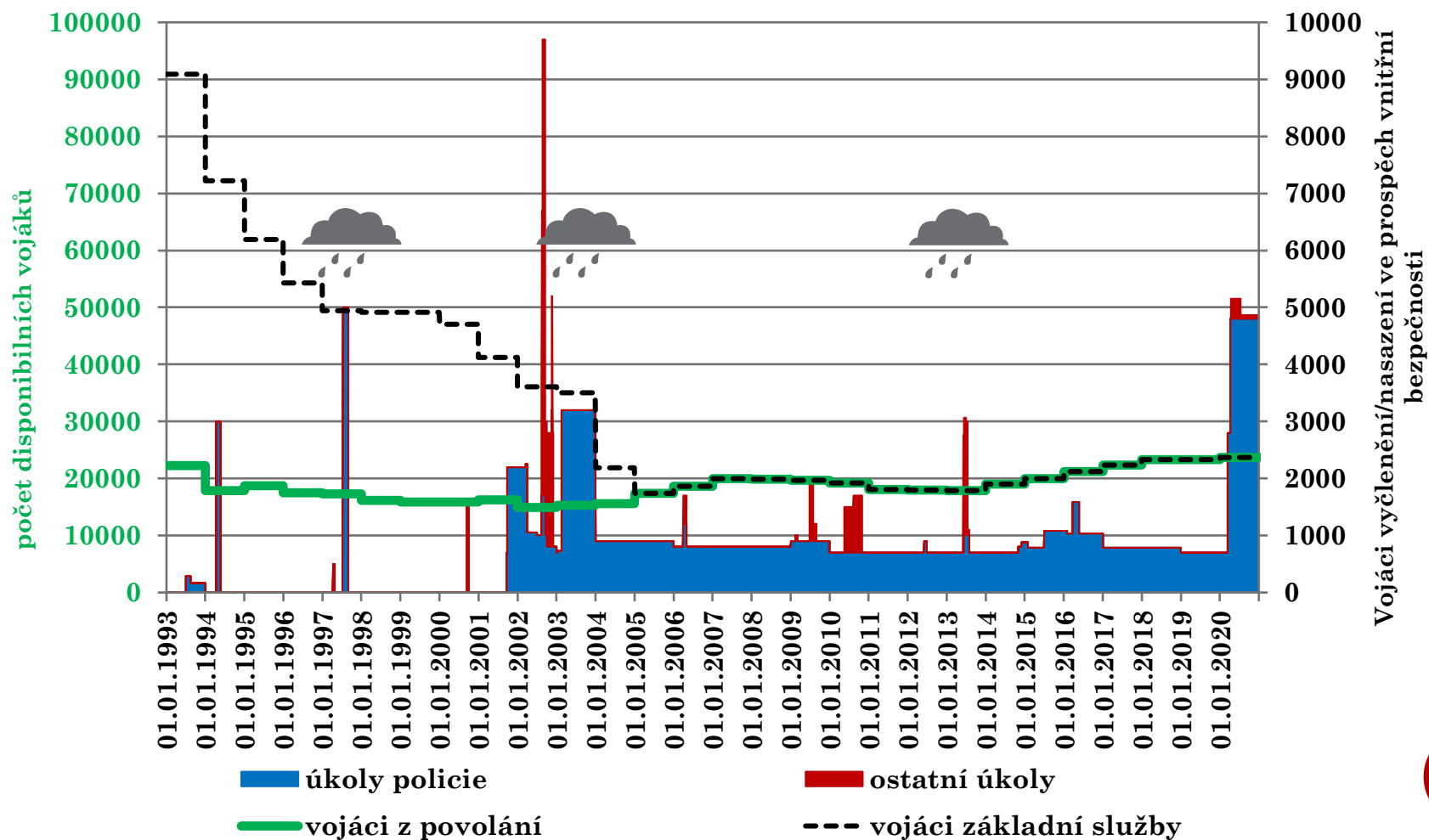
KOSE: ČR A REGULOVANÉ POČTY JAKO NÁSOBEK LIMITU

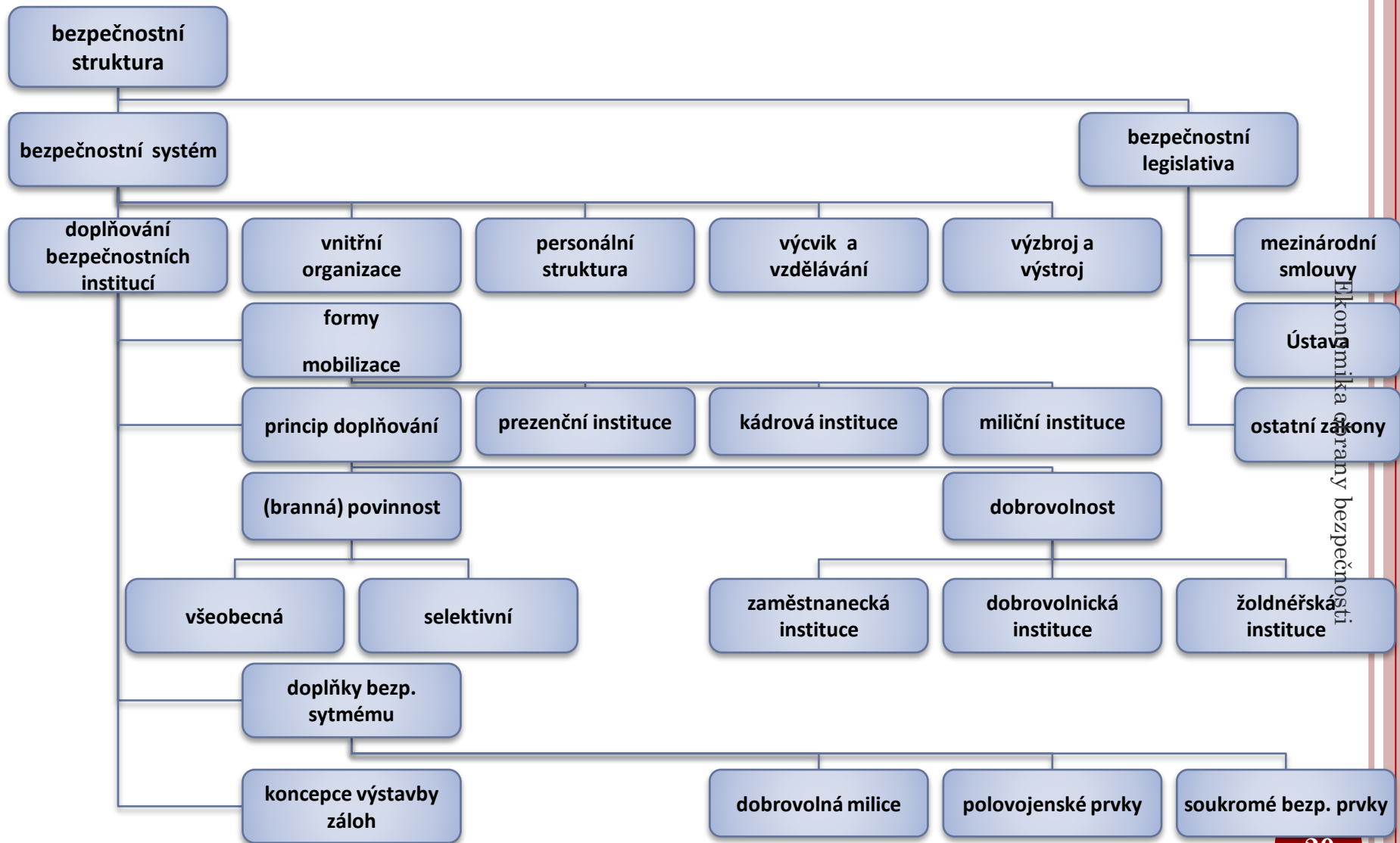
datum	událost
1990 až 1992	transformace bezpečnostního systému (depolitizace, demokratizace, zrušení StB/VKR, zrušení vojsk MV, transformace SNB na Policii ČR, FBIS)
1990 až 1991	účast ČSFR v operaci Pouštní štít/Pouštní bouře
31. 6. 1991	zánik Varšavské smlouvy
1992	Vojenská doktrína ČSFR
1. 1. 1993	vznik ČR (převod fed. org: MZV, BIS, MO ČR + AČR)
10. 3. 1994	vstup do programu NATO Partnerství pro mír
17. 1. 1996	žádost o vstup do Evropské unie
07/1997	stoleté povodně na Moravě
1998	zákon o bezpečnosti ČR (zřízení Bezpečnostní rady státu)
31. 3. 1998	zahájení přístupových rozhovorů s Evropskou unií
16. 3. 1999	vstup do NATO
2000 až 2001	konstituování Integrovaného záchranného systému
11. 9. 2001	útok na budovy WTC v New Yorku
2001 až 2002	příprava reformy ozbrojených sil
08/2002	stoleté povodně v Čechách
2002	vojenské zapojení České republiky do GWOT
1. 5. 2004	vstup České republiky do Evropské unie
21. 12. 2007	vstup České republiky do Schengenského prostoru
2007 až 2009	reforma Policie
06/2013	stoleté povodně v ČR (už zase)

VELIKOST OZBROJENÝCH SIL ČR A VOJENSKÉ ASISTENCE SEKTORU VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI V LETECH 1993–2020

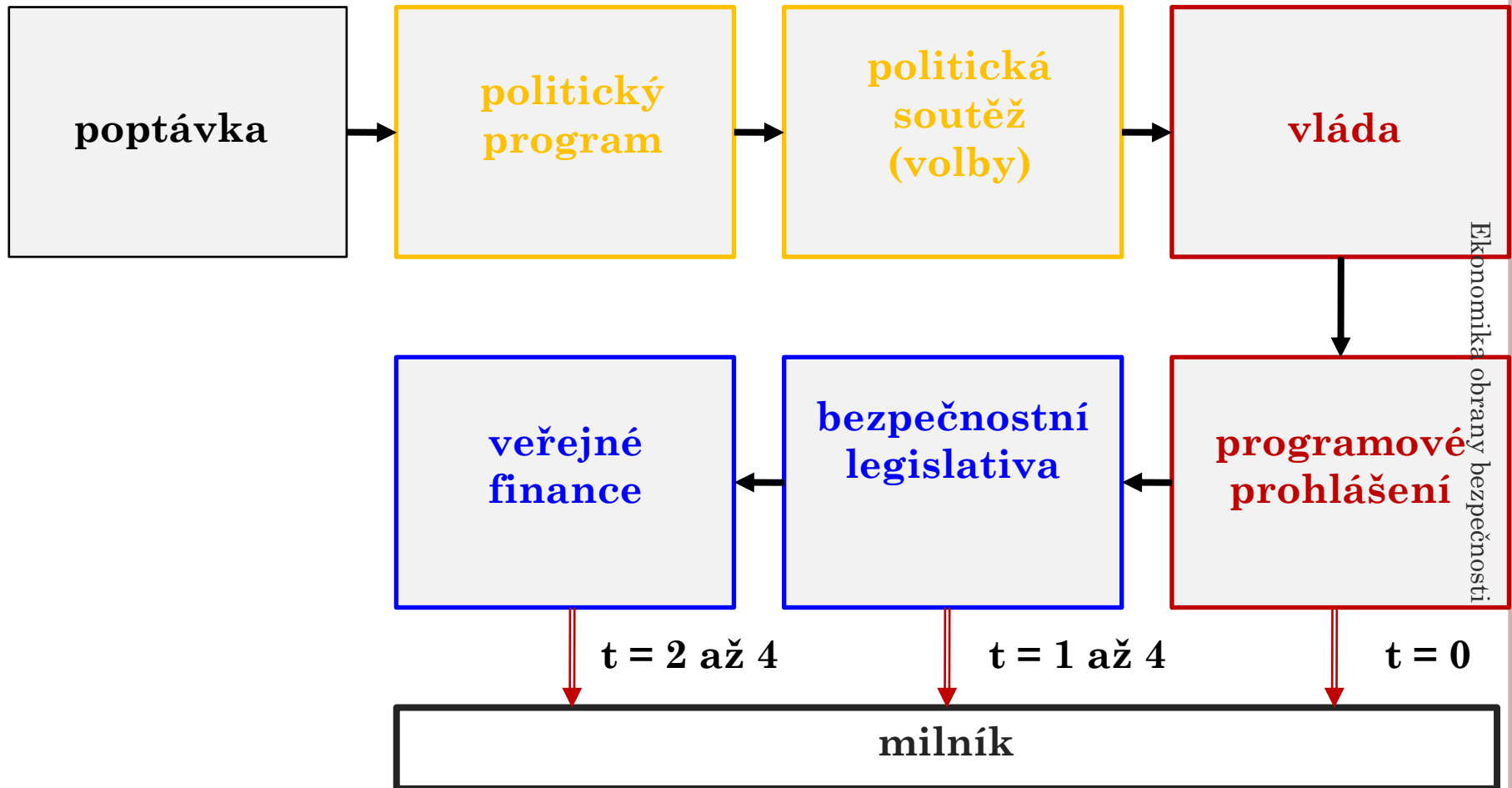
STRATEGICKÉ ŘÍZENÍ/VLÁDNUTÍ

- Složité organizační struktury, složité/členité procesy, procesy s dlouhou periodou řízení...
- Strategická analýza (system analyze), analýza pro potřeby přijetí strategických rozhodnutí ve veřejném sektoru, analýza veřejné politiky apod.
- Strategické řízení/vládnutí – potřeba kontrolovat/ovlivňovat (řídít) alespoň část struktury/procesu

Plukovník milice a strážník bezpečnosti

STRATEGICKÉ ROZHODOVÁNÍ

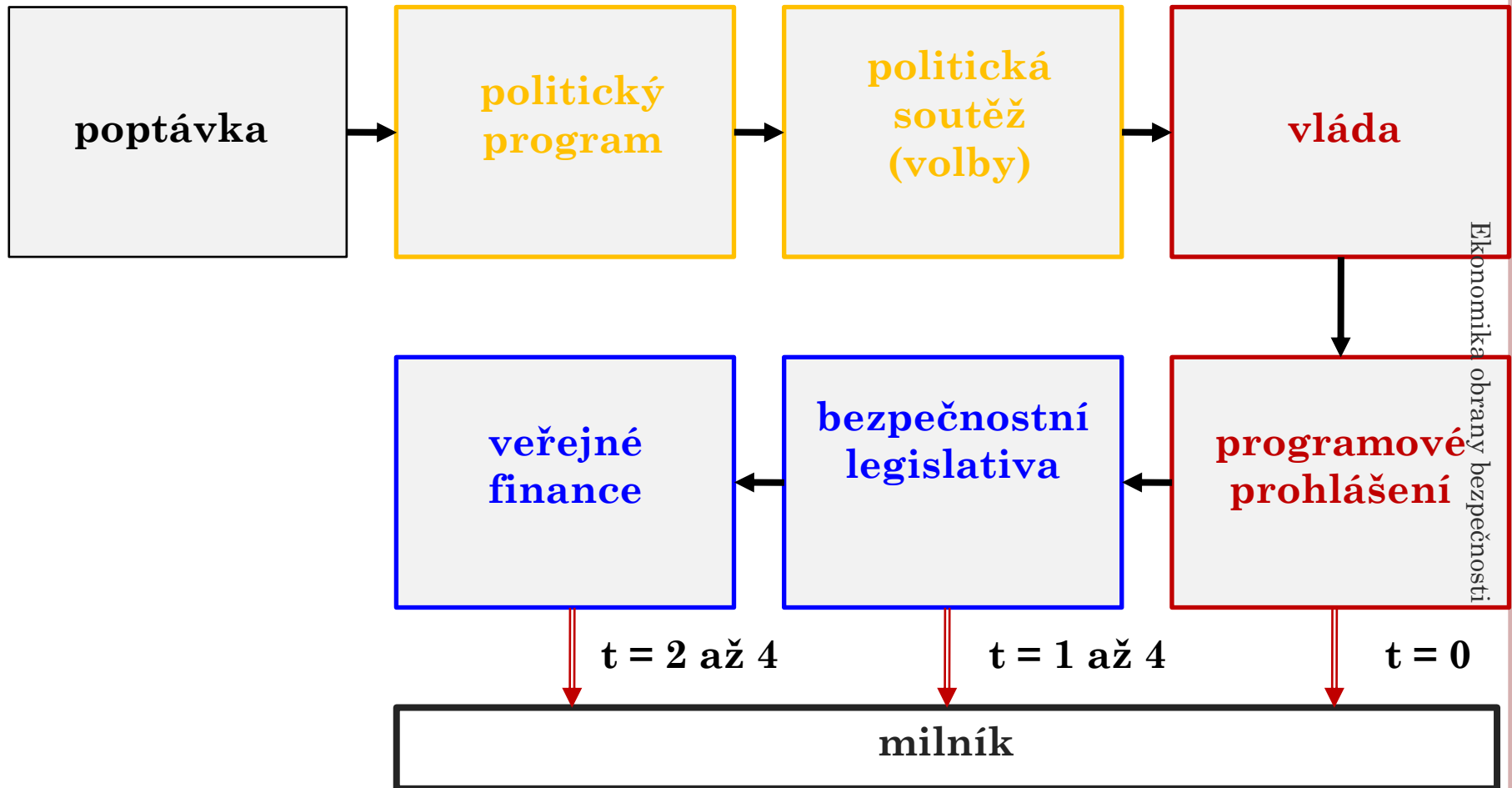
DETERMINOVÁNÍ BUDOUCNOSTI (PLÁNOVÁNÍ)

- Soustava dokumentů
  - vize
  - strategie (dlouhodobý záměr)
  - koncepce (uchopení)
  - politika
  - plán
  - program
- portál pro strategické řízení: www.databaze-strategie.cz

STRATEGICKÝ DOKUMENT I

- **Vize** – jakákoliv představa („sen“) o budoucnosti (subjektivně stanovené cíle)
- **Projekce/prognóza** – představa o budoucnosti získaná vědeckým přístupem (cíle stanovené na základě odhadu vývoje okolí)
- **Strategie** (cíle a jak je dosáhnout)
- **Koncepce** (jaký přístup zvolit pro dosažení cíle, co se má v systému změnit, aby byl cíl dosažen – **opatření**)
- **Plán** (projekt pro provedení změny vymezený časově, finančně a věcně)

STRATEGICKÉ ROZHODOVÁNÍ

STRATEGICKÝ DOKUMENT II

- **Program** – organizační struktura plnicí účel/cíl nebo část organizační struktury ve výstavbě, finanční program (3 až 5 let)
- **Rozpočet (strategický/dlouhodobý)** – fond finančních prostředků vyžadovaný pro realizaci programu (2 až 3 roky)
- **Rozpočet** – finanční prostředky vyčleněné na realizaci programu v jednom rozpočtovém období (rozpočtový rok)

datum	číslo	název
1991		Vojenská doktrína ČSFR
8. 6. 1994	310	k tezím vojenské strategie České republiky
26. 3. 1997	177	k Národní obranné strategii České republiky
17. 2. 1999	123	k Bezpečnostní strategii České republiky
17. 2. 1999	124	ke Konceptci zahraniční politiky České republiky
29. 3. 1999	257	k Vojenské strategii České republiky
22. 1. 2001	80	o Bezpečnostní strategii České republiky
25. 3. 2002	320	ke Zprávě o průběhu prací na koncepci VOS
3. 4. 2002	333	ke zprávě o ...novelizace Bezpečnostní strategie ČR
29. 4. 2002	438	o Vojenské strategii České republiky
9. 12. 2002	1229	k Harmonogramu novelizace Bezpečnostní strategie ČR
3. 3. 2003	223	ke Konceptci zahraniční politiky ČR na léta 2003–2006
10. 12. 2003	1254	k novelizaci Bezpečnostní strategie České republiky
9. 6. 2004	578	o Vojenské strategii České republiky
10. 10. 2007	1133	k nezbytné aktualizaci strategických...
23. 7. 2008	907	Vojenská strategie České republiky
8. 5. 2011	369	Bílá kniha o obraně
20. 7. 2011	579	Koncepce zahraniční politiky České republiky
8. 9. 2011	665	Bezpečnostní strategie České republiky
26. 9. 2012	699	Obranná strategie České republiky
4. 2. 2015	79	Bezpečnostní strategie České republiky 2015
13. 5. 2015	563	o Konceptci zahraniční politiky České republiky
13. 3. 2017	194	o aktualizaci Obranné strategie České republiky

KONCEPCE

- Dlouhodobá a střednědobá koncepce (přístup k ovlivňování oblastí odpovědnosti s cílem dosažení lepší účinnosti veřejných prostředků)
- Usnesení vlády ČR č. 10 z 3. 1. 2001 *K metodice střednědobých koncepcí*

POJEM KONCEPCE I

- o **Koncepce** – vyjádření pojetí a směru současné, ale zejména budoucí činnosti. Je to všestranně promyšlené vytýčení cílů, stanovení cest, časových etap a prostředků pro jejich dosažení. Je souhrnem hlavních rozhodujících idejí pro realizaci budoucího chování systému.

NOSEK, V. aj. *Malá encyklopedie vědeckého řízení*. 1.vyd.
Praha: Naše vojsko, 1976

POJEM KONCEPCE II

- **Koncepce vývoje** – rámcové pojetí nejefektivnějších způsobů a prostředků realizace vytčených celkových cílů, vycházejících z prognózy kvalitativního růstu a nadějných zvrátů ve vědě, technice a v navazující výrobě a spotřebě.

ŠULC, O. *Abeceda prognostiky*. 1.vyd. Praha: SNTL, 1976

- **Koncepce se vyjadřuje ke strukturálním změnám**, proto se pojmenovává opatření pro realizaci inovací řádu 3 (kvantitativní inovace – reorganizace) až 8 (kvalitativní inovace – nový rod).

PŘÍKLAD: KONCEPCE „DĚLOSTŘELECKÉHO PRŮZKUMU“

řád	název	příklad
3	reorganizace	Dělostřelecký pozorovatel je součástí jiné složky než dělostřelectvo. (letectvo)
4	kvalitativní adaptace	Dělostřelecký pozorovatel je vybaven vlastním technický prostředkem pohybu po bojišti. (průzkumné vozidlo)
5	varianta	Technický prostředek je vybaven pozorovacími prostředky využívající smysly pozorovatele. (pozorovací komplet)
6	generace	Technický prostředek je vybaven prostředky částečně nahrazují smysly pozorovatele. (infrakamera)
7	druh	Technický prostředek významně automatizuje činnost pozorovatele. (automatizovaný systém zpracování obrazu)
8	rod	Činnost pozorovatele na bojišti je nahrazena bezpilotními prostředky. (pozorovatel je mimo bojiště)

Dělostřelecký průzkum má za úkol vyhledávat cíle a zajistit zaměření palby na tyto cíle a vyhodnotit úspěšnost této palby.

KONCEPCE V OBLASTI OBRANY

datum	číslo	název
9. 6. 1993	297	o projednání koncepce výstavby Armády České republiky do roku 1996
26. 3. 1997	178	k záměru koncepce výstavby Armády České republiky do roku 2000 s výhledem do roku 2005
13. 11. 2002	1140	ke Koncepci výstavby profesionální Armády České republiky a mobilizace ozbrojených sil České republiky
12. 11. 2003	1154	o Koncepci výstavby profesionální Armády České republiky a mobilizace ozbrojených sil České republiky, přepracované na změněný zdrojový rámec
22. 10. 2007	1194	Transformace resortu Ministerstva obrany České republiky
21. 12. 2015	1094	o Koncepci výstavby Armády České republiky do roku 2025
30. 10. 2019	758	Koncepce výstavby Armády České republiky 2030

STRATEGICKÉ DOKUMENTY: OBRANA

datum	číslo	název
9. 6. 1993	297	o projednání koncepce výstavby Armády České republiky do roku 1996
26. 3. 1997	178	k záměru koncepce výstavby Armády České republiky do roku 2000 s výhledem do roku 2005
14. 5. 2001	489	o jmenování vládního zmocněnce pro přípravu reformy ozbrojených sil České republiky a o statutu uvedeného zmocněnce
29. 8. 2001	835	k Analýze požadovaných schopností, cílové struktury a složení ozbrojených sil České republiky
14. 11. 2001	1184	k Informaci o politických a odborných konzultacích k "Analýze požadovaných schopností, cílové struktury a složení ozbrojených sil České republiky"
25. 3. 2002	321	ke Zprávě o průběhu prací na koncepci výstavby profesionální Armády České republiky
13. 11. 2002	1140	ke Koncepci výstavby profesionální Armády České republiky a mobilizace ozbrojených sil České republiky
12. 11. 2003	1154	o Koncepci výstavby profesionální Armády České republiky a mobilizace ozbrojených sil České republiky, přepracované na změněný zdrojový rámec
15. 11. 2006	1319	k návrhu na rozhodnutí o vyhodnocení první etapy plnění Koncepce výstavby profesionální Armády České republiky a mobilizace ozbrojených sil České republiky, přepracované na změněný zdrojový rámec a stanovení dalšího postupu transformace ozbrojených sil
11. 6. 2007	640	ke Zprávě o stavu reformy ozbrojených sil České republiky
22. 10. 2007	1194	Transformace resortu Ministerstva obrany České republiky
23. 7. 2008	908	K Dlouhodobé vizi resortu Ministerstva obrany
18. 5. 2011	369	Bílá kniha o obraně
21. 12. 2015	1094	o Koncepci výstavby Armády České republiky do roku 2025
30. 10. 2019	758	Koncepce výstavby Armády České republiky 2030

STŘEDNĚDOBÁ KONCEPCE

o I. Analytická část

- vývojové tendence a jejich vyhodnocení
- silné/slabe stránky, příležitosti a hrozby (SWOT analýza)
- vyhodnocení účinnosti stávajících programů (náklady, přínosy, užitky a porovnání s tím, co bylo původně zamýšleno)

o II. Samotná koncepce

- Stanovení cílů (kvantitativních/kvalitativních) rozvoje a určení jejich priorit (pořadí 1 – 3/5)
- Identifikaci cílů vyžadující spolupráci více ministerstev
- Specifikace programů
- Kvantifikace nároků na finanční zdroje
- Očekávané důsledky realizace koncepcí v jednotlivých letech (důraz sociální oblast a životní prostředí)
- Regionální rozměr koncepce
- Legislativní opatření

SHRNUTÍ

1. Systémy se podle svého chování dělí na deterministické a stochastické. U stochastických systémů se pak vyskytují systémy, jejichž chování je strategické – nelze určit pravděpodobnost chování.
2. Strategické řízení se používá pro situace, kdy návrat k původní situaci není možný, anebo je možný jen za nepřiměřených materiálních a časových nákladů. To je případ bezpečnosti.
3. Nástrojem strategického řízení státu jsou strategické dokumenty vytvářející ucelený systém: vize, koncepce, strategie, program, rozpočet.
4. Klíčovým dokumentem v případě bezpečnosti je koncepce, z které vyplývají cíle pro výstavbu a transformaci schopností bezpečnostního systému.

OTÁZKY A ÚKOLY

- Vyhledejte *Databázi strategií, Portál strategických dokumentů v ČR*, zvolte si některé ministerstvo a projděte seznam jím vydávaných dokumentů. Pozornost věnujte věcným oblastem, názvům jednotlivých dokumentů a časovému horizontu pro který se dokument vydává. – Jaký je rozdíl mezi jednotlivými dokumenty, pokud jde o jejich místo v systémů dokumentů veřejné politiky.
- Na stránkách *Vlády ČR* najděte v části usnesení vlády nějaké usnesení vlády ČR obsahující v názvu slovo koncepce, strategie, vize, program, politika apod. Prostudujte text usnesení ve vztahu k vyjádření vlády k materiálu a způsobu ukládání úkolů k realizaci dokumentu.
- K nějaké koncepci vyhledané podle prvního bodu se pokuste najít zprávu o jejím plnění (dosaženým výsledkům).
- Na stránkách *Nejvyššího kontrolního úřadu* v části kontrola najděte kontrolní závěr k činnosti ministerstva a nejlépe z věcné oblasti, které se týkal dokument vybraný podle předchozího bodu, a analyzujte, jestli kontrolní orgán činnost daného ministerstva v příslušné oblasti považuje za koncepční.